

## «Κρατικός πυλώνας» και κομματοκρατία

Της Μιραντας Ξαφα\*

Στην Ελλάδα υπάρχουν κάποια ταμπού στα οποία πιστεύουμε αβασάνιστα, χωρίς να τα αξιολογούμε, μακριά από δογματισμούς βάσει των εμπειρικών δεδομένων. Ένα από αυτά είναι η ανάγκη ύπαρξης ενός κρατικού πυλώνα στο τραπεζικό σύστημα. Ποια είναι η λογική αυτού του επιχειρήματος; Ποια ακριβώς είναι η «αποτυχία» των ανταγωνιστικών αγορών που δικαιολογεί κρατική παρέμβαση; Καμία. Αλλά ας δούμε τα επιχειρήματα, όπου αυτά υπάρχουν.

Η Αριστερά χαρακτηρίζει «κεντρικό ζήτημα για τη χώρα» τη συγκρότηση ενός κρατικού πυλώνα που θα δημιουργήσει ανταγωνιστική πίεση στις ιδιωτικές τράπεζες και θα διοχετεύσει ένα τμήμα της αποταμίευσης στη χρηματοδότηση αναπτυξιακών προτεραιοτήτων που προάγουν το δημόσιο συμφέρον. Ποιες όμως είναι αυτές οι αναπτυξιακές προτεραιότητες και γιατί αυτές δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τις ιδιωτικές τράπεζες; Προφανώς επειδή η απόδοσή τους δεν καλύπτει το κόστος δανεισμού. Αν πρόκειται για επενδύσεις που προάγουν το δημόσιο συμφέρον χωρίς να μπορούν να καλύψουν το κόστος, χρεώνοντας όσους ωφελούνται (όπως συμβαίνει με κάποιες επενδύσεις στην «πράσινη ανάπτυξη»), τότε το κόστος θα πρέπει να επιδοτείται με διαφάνεια από τον προϋπολογισμό. Το ίδιο ισχύει αν το κράτος θέλει να στηρίξει κάποια κοινωνική ομάδα, όπως π.χ. τους αγρότες. Σε κάθε περίπτωση, η κοινωνική πολιτική δεν πρέπει να ασκείται μέσα από τις αγορές, ώστε να μη στρεβλώνεται ο ανταγωνισμός και να μην καταλήξουμε με προβληματικές τράπεζες τύπου ΕΤΒΑ. Η διοχέτευση επιδοτούμενων δανείων σε συγκεκριμένους κλάδους αυξάνει το κόστος δανεισμού για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά που δεν έχουν πρόσβαση σε τέτοια δάνεια. Εναλλακτικά, αν ο «κρατικός πυλώνας» επωμισθεί όλο το βάρος της επιδότησης, σίγουρα θα καταντήσει προβληματικός.

Ποιοι είναι αυτοί που δεν θέλουν την ιδιωτικοποίηση των τραπεζών; Μετά τη δημοσιοποίηση της πρότασης της Τράπεζας Πειραιώς για εξαγορά του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου και της Αγροτικής Τράπεζας, η ΑΔΕΔΥ ανακοίνωσε τα εξής: «Σ' αυτήν την περίοδο, με την οικονομική κρίση να βρίσκεται σε κορύφωση, με μεγάλα προβλήματα κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας στην οικονομία της χώρας, ιδίως για τις ανάγκες των χαμηλών και μεσαίων οικονομικά στρωμάτων του ελληνικού λαού, είναι ευθεία πρόκληση, τα παραπάνω χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της χώρας να γίνουν εργαλεία εκμετάλλευσης στα σχέδια των τραπεζικών συστημάτων και των διαφόρων κερδοσκόπων. Είναι παραπάνω από αναγκαίο να παραμείνουν υπό δημόσιο έλεγχο, τόσο το Τ.Τ. όσο και η ΑΤΕ και να προχωρήσει άμεσα η διαδικασία της συγκρότησης ενός σταθερού χρηματοπιστωτικού συστήματος, μέσα από τη δημιουργία ενός κρατικού πυλώνα τραπεζών, που θα διασφαλίζει τη βιωσιμότητα του τραπεζικού συστήματος και την ουσιαστική και αποτελεσματική υποστήριξη της οικονομίας της χώρας μας.» Η ΑΔΕΔΥ καλεί επομένως την κυβέρνηση να αποτρέψει την όποια μεθόδευση για ιδιωτικοποίηση αυτών των τραπεζών. Η Ν.Δ. και το «βαθύ ΠΑΣΟΚ» τάσσονται και αυτοί υπέρ της δημιουργίας ενός ισχυρού και βιώσιμου κρατικού πυλώνα.

Οι δύο ομάδες που εναντιώνονται στην ιδιωτικοποίηση των τραπεζών είναι το συνδικαλιστικό κατεστημένο και τα κόμματα. Είναι εύκολο να διακρίνει κανείς τα συμφέροντα που διακυβεύονται πίσω από τις μεγαλοστομίες περί «εργαλείων εκμετάλλευσης» και «κερδοσκοπών». Συνδικαλιστές και κόμματα βλέπουν τις κρατικές τράπεζες σαν φέουδα για προσλήψεις, κομματικά ρουσφέτια και χαμηλότοκα δάνεια προς ημετέρους. Η ΑΤΕ έχει χορηγήσει δάνεια ύψους 210 δισ. ευρώ με επιτόκιο 2% (όταν το επιτόκιο της αγοράς είναι 7%) στα πολιτικά κόμματα, ποσό πολλαπλάσιο της ετήσιας επιδότησης που λαμβάνουν από τον προϋπολογισμό. Χορηγεί δάνεια με επιδοτούμενο επιτόκιο στους αγρότες, των οποίων τα χρέη ρυθμίζονται κάθε λίγα χρόνια και προστίθενται στο δημόσιο χρέος (φορτώνονται δηλ. στους φορολογουμένους). Δεν είναι τυχαίο ότι η ΑΤΕ είναι η μόνη ελληνική τράπεζα που δεν «πέρασε» στο τεστ αντοχής των τραπεζών και χρειάζεται αύξηση κεφαλαίου, που θα επιβαρύνει το Δημόσιο σε περίοδο κρίσης.

Όσο για το Τ.Τ., ας δούμε ποιο ήταν το αποτέλεσμα της πρόσφατης κρατικής διαχείρισης: Το προσωπικό υπερδιπλασιάστηκε από 1.256 υπαλλήλους τον Σεπτέμβριο του 2007 σε 2.650 τον Σεπτέμβριο του 2009. Τα διευθυντικά στελέχη αυξήθηκαν από 40 σε 150, χωρίς να διαθέτουν τα προσόντα για τις θέσεις που κατέχουν. Οι υπάλληλοι έχουν πρόσβαση σε δάνεια με ουσιαστικά μηδενικό επιτόκιο και πληρώνονται για υπερωρίες που δεν εκτελούν. Έχουν επομένως κάθε συμφέρον να μείνουν τα πράγματα ως έχουν και να μην διαταραχθούν τα ήρεμα νερά της κρατικής διαχείρισης. Αν το Τ.Τ. πέρασε το τεστ αντοχής, είναι επειδή τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου στο ενεργητικό του αποτιμήθηκαν στην ονομαστική τους αξία και όχι στη σημερινή τιμή της αγοράς, που είναι κατά μέσον όρο 25% χαμηλότερη. Η ίδια μέθοδος αποτίμησης χρησιμοποιήθηκε και στις ιδιωτικές τράπεζες, με τη διαφορά ότι στο Τ.Τ. τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου αποτελούν σχεδόν το μισό του ενεργητικού του. Αυτή τη θαυμάσια κρατική διαχείριση θέλουμε να εφαρμόσει ο κρατικός πυλώνας που κάποιοι θέλουν να δημιουργήσουν; Αν ναι, τουλάχιστον ας αναγνωρίσουμε ότι αυτοί υποκινούνται από καθαρά ιδιοτελή συμφέροντα και όχι από το συμφέρον της χώρας.

\* Η κ. Μιράντα Ξαφά είναι σύμβουλος επενδύσεων στη IJ Partners.